

ಕಪ್ಪು ತಂಬಾಟ

ವಿಲಿಯಮ್ ಮೊರಿಸ್ :

ಇ. ಹರಿಕುಮಾರ್

ಕಥೆ ಅನುವಾದ :

ಎಂ.ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಚಾರ್

ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಅಪ್ಪ ಹೊರ ಹೋಗುವಾಗ ಮಗಳು ಸುಲು ಒಡೆದು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಒಳದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಅಪ್ಪನ ತಲೆ ಕಾಲುಹಾದಿಯಲ್ಲಿನ ಬೇಲಿಯ ಆಚೆ ಮರೆಯಾದಾಗ ಅವಳು ಒಳದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿಕೊಂಡು ರಾತ್ರಿ, ಕಂಡ ಸ್ವಪ್ನದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಅಮ್ಮ ಓಡಿ ಬಂದು ತಬ್ಬಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಗೀಗ ಸುಲು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಈ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಅಮ್ಮನ ಮುಖ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ತಲೆ ಸವರುವುದು ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಆಕೆಯ ಸಾಮಿ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಅವಳು ಅವನೊಂದಿಗೆ ಹೇಳುವಳು, 'ಅವಾ ನಾನೊಂದು ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಂಡೆ'. ಎಂಥ ಸ್ವಪ್ನವೆಂದು ಅವಳ ತಂದೆ ತಾಮಿ ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಒಳದ ಮೇಲೆ ಹಾಗೆಯೇ ಉರುಳಿಕೊಂಡು ಅವಳು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬರುವ ತನ್ನ ತಾಯಿಗಾಗಿ ಕಾಯಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಅವಳಿಗಿನ್ನೂ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಅಪ್ಪ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಕತ್ತಲಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಸಿವಾದಾಗ ಪಾತ್ರೆಯಿಂದ ಗಂಜಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕುಡಿಯುವಳು.

ತಾಮಿ ಆ ಮಗಳಿಗೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಅವನ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿಸಿಲು ಸುಡುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿತ್ತಲಿನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಮರಗಳು ಅವನನ್ನು ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿ ನೆರಳತ್ತು, ತಂಪಾಗಿಯೂ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಅಂಗಳದಿಂದ ಕದಲಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ತಂಬಾನ್ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬರದಿರುವುದಿಲ್ಲ. 'ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಡ, ತಾಮಿ ನೀನು ಹೋಗು' ಎಂದು ತಂಬಾನ್ ಹೇಳಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ಯೋಚಿಸಿಯೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ವಿಷಯವೇ ಅದು?

ತಂಬಾನ್‌ಗೆ ಅವನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ವಹಿಸುವಾಗ ಆತ ತಾಮಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನು; 'ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ನೀನು ಯಾವಾಗ ಬೇಕಿದ್ದರೂ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದು'. ಇಂದು ಹಣ ಜತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೇನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಂದ ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಜತೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತೆ? ಬಡ್ಡಿ ಎಷ್ಟಾಗಿದೆಯೋ ತಿಳಿಯದು. ಆದರೂ ತಾಮಿ 'ಒಂದು ವಾರದ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲೇ?' ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಇಂತಹ ಬಾಳು ತನ್ನಿಂದ ಬಾಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಉತ್ತರದ ಕಡೆಗಿದ್ದ ಬಾಗಿಲೇನೋ ತೆಗೆದಿತ್ತು. ಹೊರಗಿನಿಂದ ಅದರೊಳಕ್ಕೆ ನೋಡಿದರೆ ಕತ್ತಲೆಯೋ ಕತ್ತಲೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಂಬಾಟಿಯು ಆ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಲೇ ತಾಮಿಗೆ ಆಕೆ ಕಾಣಿಸಿದ್ದು.

'ಏನು ತಾಮಿ, ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿ?'
'ಏನಿಲ್ಲ ತಂಬಾಟಿ'

'ನಂದಿನಿ ಹಸು ಕರು ಹಾಕಿತು ಅಂತ ನೀನು ಹೋದ ವಾರವೇ ಹೇಳಿದ್ದೆ ಅಲ್ಲವೇ? ಮತ್ತೆ ಯಾಕೆ ಅದನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ?'

'ಇನ್ನೆರಡು ದಿನವಾಗಲಿ ತಂಬಾಟಿ. ವೈಲಾಯುಧನ್ ವೈದ್ಯರು ಔಷಧಿಯೊಂದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.'

'ಸರಿ, ಬೇಗ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಆಯಿತು? ಇಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವವರು ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದಾರೆ.'

'ಸರಿ, ತಂಬಾಟಿ'

'ನೀನೇಕೆ ಕಾದು ನಿಂತಿರುವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ?'

ತಾಮಿ ಒಂದು ಮಾತೂ ಆಡದೆ ತಲೆ ಕೆರೆಯುತ್ತಾ ನಿಂತನು.

'ಏನು ವಿಷಯ ಹೇಳು'

'ನಾನು... ನಾನು... ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ವಿಷಯ ತಂಬಾನ್‌ರೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ'

ತಂಬಾಟಿಯ ಮುಖದ ಚಿಹ್ನೆಯೇ ಬದಲಾಯಿತು. ಆಕೆ ತಕ್ಷಣ ಒಂದು ಮಾತೂ ಆಡದೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಸರನ್ನೆ ಒಳ ನಡೆದಳು. ಒಳಗೆ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾಮಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಾಡಿದವು. ಸಾಧಾರಣ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಅಡಿಗಿಮನೆಯ ಕಡೆ ಕರೆದು ತಿಂಡಿ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಿಸಿಯೇ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಜೊತೆಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾದಿರುವ ಮಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲೆಂದು ಏನಾದರೂ ಫಲಾಹಾರದ ಪೊಟ್ಟಣ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ... ಇಂದು... ಅದೊಂದನ್ನೂ ಆಕೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ವಾಪಸ್ ಹೊರಟುಹೋಗೋಣ. ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮಗಳು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 'ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮ ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು' ಎಂದು ಉತ್ತರಕೋಡೋಣ. ಅವನು ಮೌನವಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನಡೆದನು.

ಆ ಮಗಳಿಗೆಯ ಮಹಡಿಯಲ್ಲಿ ವರಾಂಡದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಇಣುಕಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳು ತಾಮಿಯು ಮತ್ತೆ ಹೊರಗಿನ ಮೆಟ್ಟಲುಗಳನ್ನಿಳಿದು ಮರಗಳ ನಡುವೆ ಮರೆಯಾದಾಗ ಹಿಂತೆಗೆದು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದವು. ಅವಳು ಅವಸರದಿಂದ ಏಣಿಯ ಮೆಟ್ಟಲಿಳಿದು ಕೆಳ ಬಂದಳು. ತಂಬಾನ್ ಊಟ ಮುಗಿಸಿ ಬರುವ ಹೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಕಾರಿಡಾರಿನಿಂದ ಬಾವಲಿಗಳು ನೇತಾಡುತ್ತಿರುವ ಮೆಚ್ಚು ಮಗಳಿಗೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಅಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೇ ಅಡುಗೆ ಕೋಣೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಳಮಾವಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಿಸಿದ್ದ ಬಳಿಯಿಂದ ಕಿತ್ತಿದ್ದ ಬುತ್ತಿ ಚಿರುರು ವೀಳಿಯದೆಲೆಗಳನ್ನು ತಂದಿದ್ದಳು. ಹುಣಿಸೇ ಹಣ್ಣು ಹಚ್ಚಿ ತಿಕ್ಕಿ ತಿಕ್ಕಿ ಬೆಳಗಿಸಿದ್ದ ಹಿತ್ತಾಳೆ ತಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆ ವೀಳಿಯದೆಲೆಯೊಂದಿಗೆ ಸುವಾಸನೆಯ ಸುಣ್ಣು ಅಡಕೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಟ್ಟಳು. ಗೋಡೆಗೆ ಸೇರಿದಂತಿದ್ದ ಲವಂಗದ ವಾಸನೆ ಇರುವ ಪುಟ್ಟ ಅಲಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದ ಪನ್ನೀರನ್ನೇ ತನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಸಿಂಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಳು ಆ ತಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮಹಡಿಗಿ ಬಂದಳು. ತೇಗದ ಮರದ ದಪ್ಪ ದಪ್ಪ ಸರಳುಗಳಿರುವ ಕಿಟಕಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹಿತ್ತಲಿನಿಂದ ಮರದ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಸವರುತ್ತಾ ಗಾಳಿಯು ಒಳಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಬಂದಿತು. ಅವಳು ಮಂಚದ ಮೇಲಿದ್ದ ಬೇಡ್‌ಷೀಟ್ ತೆಗೆದು ಜಾಡಿಸಿ ಸುಕ್ಕು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಹಾಸಿದಳು. ತಲೆದಿಂಬು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮೃದುವಾಗಿ ತಡವಿದಳು. ಇನ್ನು ತಂಬಾನ್ ಬರುವವರೆಗೂ ಅವಳಿಗೆ ಮಾಡಲು ಕೆಲಸವೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ನುಣ್ಣಿನೆಯ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು. ಹೊರಗೆ ಮರಗಳ ಆಚೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಬಯಲಿದೆ. ತನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ಗಂಡ ಈ ವೇಳೆಗೆ ಮನೆ ಸೇರಿರಬೇಕೆಂದು ಅವಳು ಊಹಿಸಿದಳು. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ತುಂಬಿದ್ದ ಮಗಳು ತನ್ನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರಬಹುದು. 'ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಅಮ್ಮ ಬರುತ್ತಾಳೆ ಮಗು' ಅಂತ ಅವಳ ಅಪ್ಪ ಹೇಳುತ್ತಿರಲೂಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಸುಲು ಏನು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದು?

ಏಣಿ ಮೆಟ್ಟಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಭಾರವಾದ ಕಾಲುಗಳ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸಿದಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದಳು. ಕಾಲ ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಶಬ್ದ ಕಾರಿಡಾರ್ ಮೂಲಕ ಹತ್ತಿರ ಬಂತು. ತೆರೆದಿಟ್ಟ ಬಾಗಿಲ ಮೂಲಕ ತಂಬಾನ್ ಒಳಬಂದು ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ಚಿಲಕು ಹಾಕಿದನು. ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ವೇಷ್ಚಿಯನ್ನು ಗೋಡೆಗೆ ಹೊಡೆದಿದ್ದ ಮರದ ಸ್ಪ್ಯಾಂಡ್‌ಗೆ ನೇತು ಹಾಕಿ ತಂಬಾನ್ ಸ್ನಾನದ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದನು. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮಂಚದ ಒಂದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲೆಗಳಿಗೆ ಸುಣ್ಣು ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಳು.

ತಂಬಾನ್ ಟವೆಲ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನರತ

Original Malayalam story "Karutha Thambraatti" by E. Harikumar, translated into Kannada by M.S. Lakshmanachar

ರೋಮಗಳಿರುವ ಎದೆಯನ್ನು ಒರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸ್ನಾನದ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದನು. ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ತಲೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ತಲೆದಿಂಬಿನ ಮೇಲೆ ಒರಗಿ ಕುಳಿತು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದನು. ಆತನು ಅವಳ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಅಳಿಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರಿತು. ಅವಳು ಮಾತೇ ಆಡದೆ ಎಲೆಮಡಿಸಿ ಆತನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಆತನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕುಳಿತಳು. ತಂಬ್ರಾನ್ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅನಡರ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದನು.

'ತಾಮಿ ಬಂದಿದ್ದೆ' ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. 'ಯಾಕೆ ಬಂದಿದ್ದೆ ಗೊತ್ತೇ?' 'ಹೂಂ?'

'ನಿನ್ನನ್ನು ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಅವನ ಜೊತೆ ಕಳುಹಿಸುವೆನು ನಿನ್ನಗನಿಸುತ್ತೆಯೇ?'

ಅವಳು ಮಾತನಾಡದೆ ಆತನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಾಡಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಕಪ್ಪು ಬೆರಳುಗಳು ಆತನ ಬಿಳಿಯ ಎದೆಯ ಮೇಲಿನ ರೋಮಗಳನ್ನು ತಡವುತ್ತಾ ಆಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆತನು ಅವಳ ಬ್ರೌನ್ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವಳು ಬ್ರೌನ್ ಬಿಚ್ಚಿದಳು. ಆತನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿದು ಕುಳಿತು ಅವಳಿಗೆ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು.

ವೀಳಿಯೆದಲೆಯ ಕಟುವಾದ ವಾಸನೆ ಅವಳಿಗೆ ಹಿತವನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ತಂಬ್ರಾನ್‌ನ ದೇಹದ ವಾಸನೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತಾಗ ತಡೆಯಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಆಕರ್ಷಣೆಯಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿದಂತಾಯಿತು. ಆತನು ಬಲಗೈಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಅವಳ ಮುಂಡಿನ ಗಂಟನ್ನು ಬಿಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದನು. ಆತನ ಕೈಗಳು ಅವಳ ನಯವಾದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದ ಕಿಬ್ಬೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಸವರುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಾಯಲ್ಲಿದ್ದ ವೀಳಿಯೆದಲೆಯನ್ನು ಅರ್ಧ ಒಳಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡು ತಂಬ್ರಾನ್ ಹೇಳಿದ.

'ನಾನು ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ತಾಮಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ನಿನ್ನಗೆ ಗೊತ್ತಲ್ಲಾ?'

ಅವಳು ಹೌದೆನ್ನುವಂತೆ ತಲೆಯಾಡಿಸಿದಳು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಂಬ್ರಾನ್‌ಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

'ಆಗ ತಾಮಿ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದೆನೆಂದು ಗೊತ್ತೇ? ನಿನ್ನಗೆ ಅದು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿದೆಯೇ?'

ಅವಳು ಹೊಗುಟ್ಟಲು ಮರೆತಳು.

ಅಂದು ತನ್ನ ಮುಂದೆಯೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ತಾನು ಅಂಗಳದ ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ. ಅವಳು ಅವನ ಹಿಂದೆ ಬೆದರು ಕಂಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ತಂಬ್ರಾನ್ ಮಳಿಗೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗೆಳದ್ದದ್ದನ್ನು ಅವಳು ನೆನಸಿಕೊಂಡಳು.

'ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲ ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆಯಲ್ಲವೇ ತಾಮಿ?' ತಂಬ್ರಾನ್ ಕೇಳಿದ್ದ.

'ಹುಂ' 'ಹಣವನ್ನು ನೀನು ಬಡ್ಡಿ ಸಮೇತ ಎಂದು ತಂದುಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಂದು ನೀನು ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದು ಅರ್ಥವಾಯಿತೇ?'

'ಹುಂ' ತಾಮಿ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವಸ್ತ್ರದ ಒಂದು ಮೂಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಾಯನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೇಳಿದ್ದ.

'ಸರಿ, ಹಾಗಾದರೆ ಹಾಗೇ ಮಾಡು' ಅನಂತರ ತಂಬ್ರಾನ್ ತನ್ನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ ಕೇಳಿದ್ದ

'ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು?'

'ಲಕ್ಷ್ಮಿ'

'ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೇ? ಸರಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಉತ್ತರದ ಕಡೆಯ ಬದಿಯತ್ತ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿ ತಂಬ್ರಾಟ್ಟಿ ಇದ್ದಾರೆ.

ಉತ್ತರದ ಕಡೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರು ಅವಳನ್ನು ಸಂಮಿಶ್ರ ಮನೋಭಾವಗಳಿಂದ ಎದುರು ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಒರಳುಗಳಿದ್ದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಭತ್ತ ಕುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅವಳ ಕಡೆಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರದ ನೋಟ ಬೀರಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಅವಳ ಪರಿಚಯದವರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಆ ಭತ್ತ ಕುಟ್ಟುವ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಅನ್ಯಳಾಗಿದ್ದಳು.

ಒನಕೆಯ ಏಟು ಒಣಗಿದ ಭತ್ತದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವಾಗ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಜೋರಾದ ಶಬ್ದವು ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಉಸಿರಾಟದೊಂದಿಗೆ ಲಯಬದ್ಧವಾಗಿದ್ದವು. ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಕೇರುವಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಶಬ್ದವೂ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿದಾಗ ಒಂದು ಸಂಗೀತ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಅವಳು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸಿದ ಅಲಸಂದೆಕಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಗಂಜಿ ಕುಡಿದಳು. ಸಾಯಂಕಾಲ ಆಗುವ ವೇಳೆಗೆ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲಾ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಮುಂದು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದ ಮೇಲೆ ಅವಳು ಒಂಟಿಯಾದಳು. ಅವಳು ಮಗಳನ್ನು ಗಂಡನನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡಳು. ಸುತ್ತಲೂ ಕವಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕತ್ತಲೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ಮನೋವೇದನೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಿ ಅವಳು ಅಳತೊಡಗಿದಳು.

ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಏನು ಮಾಡುವುದೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ತಂಬ್ರಾಟ್ಟಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಕೀಳಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಅವಳನ್ನು ನಿಕ್ಕಷ್ಟ ಜಂತು ಎಂಬಂತೆ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಡಿಗೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕೆಲಸದವಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಕೆಲಸದವಳು ಹೆಸರು ಮಾಧವಿ ಎನ್ನುವುದು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಹತ್ತಿಸಿದ್ದ ದೀಪದ ಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ತಂಬ್ರಾಟ್ಟಿಯೂ ಮಾಧವಿಯೂ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಅವಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಒಂದು ಲ್ಯಾಂಟರ್‌ನ ಬೆಳಕು ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿನ ಅಂಗಳದ ಮೂಲಕ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಬಂದಿತು. ನೇರವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಬೆಳಕು ಅವಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಅದು ತನ್ನ ದಾರಿ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಅವಳ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಲ್ಯಾಂಟರ್ ಅವಳ ಮುಖದ ಮುಂದೆ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ತಂಬ್ರಾನ್‌ನ ಮುಖವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆತನ ಬಾಯಿಂದ ಒಂದಕ್ಷರ ಹೊರಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಆ ಲ್ಯಾಂಟರ್‌ನ ಬೆಳಕು ದೂರವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಐದು ನಿಮಿಷಗಳೊಳಗಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಕೆಲಸದವಳೂ ತಂಬ್ರಾಟ್ಟಿಯೂ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಒಂದು ಬಟ್ಟಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ, ಸುಗಂಧ ಬೀರುವ ಸೋಪು, ಒಂದು ಬವೆಲ್, ಅಗಸನ್ನು ಒಗೆದು ಶುಭ್ರವಾಗಿ ಮಡಿಸಿಟ್ಟ ಉಡುವ ಮುಂಡು, ಮೇಲ್ಕುಂಡು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಡೆದು ಕೆಲಸದವಳು ತನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಕೊಳದತ್ತ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋದಳು. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಜಿರಳೆ ಗುಳಿಗೆಯ ವಾಸನೆ ಬೀರುವ ಮುಂಡನ್ನುಟ್ಟು ಅವಳು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದಳು. ಅಡಿಗೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಎಲೆ ಹಾಕಿ ಬಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಕೆಲಸದವಳು ನಡೆಸುಡಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಬದಲಾವಣೆಯಿತ್ತು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕೆಲಸದವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಗಂಜಿ ಕುಡಿಯುವಾಗ ಗಂಜಿ ಬಡಿಸಿದ ಕೆಲಸದವಳು ಮುಖದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಗರ್ವ ಈಗ ನಯವಿನಯವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿತ್ತು. ತಂಬ್ರಾಟ್ಟಿಯೂ ಕೆಲಸದವಳೂ ನಿರ್ದಯಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈಗ ಅವರು ದಯೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡರು.

ಈಗ ತಂಬ್ರಾನ್‌ನ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆತನ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿ ಮಲಗಿರುವ ಅವಳು ತಾನು ನಡೆದುಬಂದ ಹಾದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಭತ್ತ ಕುಟ್ಟುವ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಅಡಿಗೆಮನೆಗೆ, ಅಡಿಗೆಮನೆಯಿಂದ ಕಾರಿಡಾರ್ ಮೂಲಕ ಏಣಿ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ಮಹಡಿಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ, ಅನಂತರ ಮಲಗುವ ಕೋಣೆಗೆ,

ದಿವಸಗಳು ಕಳೆದಂತೆ ತಿಂಗಳುಗಳು ಕಳೆದಂತೆ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಅವಳು ತನಗೇ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದಳು. ಕಾಲ ಪುರುಷನ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ತಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇನು ಎಂಬ ಅರಿವು ಸಹ ಉಂಟುಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಮಧ್ಯ ಮಧ್ಯ ತನ್ನ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದ ಗಂಡನನ್ನು ಮಗಳನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡು ಅವಳು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಕೊರುವಳು. ಇದೆಲ್ಲದರ ಅರ್ಥವಾದರೂ ಏನು?

'ಯಾಕೆ ಮಾತೇ ಆಡುತ್ತಿಲ್ಲ? ತಾಮಿ ಏನು ಹೇಳಿದನೆಂದು ನೆನಪಿಲ್ಲವೇ?'

ತಂಬ್ರಾನ್ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದನು. 'ಹುಂ' ಅವಳು ಹೊಗುಟ್ಟಿದಳು. 'ಆದರೂ ನಾನು ಒಂದು ಸಲ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕು'.

ತಂಬ್ರಾನ್ ಒಮ್ಮೆ ಬಲವಾಗಿ ಹೊಗುಟ್ಟಿದ. 'ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂಬ್ರಾನ್ ಗಾಗಿ ಟೀ ಬೆರೆಸುತ್ತಿರುವಾಗ ತಂಬ್ರಾಟ್ಟಿ ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

'ಇಂದಲ್ಲವೇ ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆತರಲು ಹೇಳಿರುವುದು?'

'ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಯೇ?' ಅವಳು ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು.

'ಅವರು ನಿನ್ನಗೆ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೇ?'

'ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ?'

'ತಾಮಿಯ ಬಳಿಗೆ ಜನ ಕಳಸಿದ್ದಾಯಿತು'.

'ನಾನು ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಾದವು'.

ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು. ವರ್ಷಗಳ ಲೆಕ್ಕವು ಅವಳಿಗೆ ನಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಮಗಳು ಈಗ ದೊಡ್ಡವಳಾಗಿರಬೇಕು. ಅವಳು ಟೀ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಹಡಿಯ ಕೊಠಡಿಗೆ ನಡೆದಳು. ತಂಬ್ರಾನ್ ಎದ್ದು ಅವಳಿಗಾಗಿ ಕಾದು ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಮಂಚದ ತಲೆಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒರಗಿ ಕುಳಿತು ತಂಬ್ರಾನ್ ಟೀ ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವಳು ಮಂಚದ ಕಾಲಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು.

'ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಹೇಳಿದ್ದೀರಂತೆ' ಅವಳ ದೃನಿಯಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

'ಹುಂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ' ಆತನ ಭಾರವಾದ ದನಿಯಿಂದ ಹೊಗುಟ್ಟಿದ. 'ಬೆಳಗ್ಗೆಯೇ ಒಂದು ಸಂಜೆಯ ತನಕ ಇದ್ದು ಹೋಗಲಿ'.

'ಸರಿ'.

'ನಿನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲೆಂದು ಎರಡು ಅಂಗಿ ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಬರಲು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

'ಹೌದೆನು?' ಅವಳ ಮುಖ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅರಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತಂಬ್ರಾನ್ ಸಂತ್ಸಕ್ತಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು.

'ಇದೆಲ್ಲಾ ನಾನೇಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಗೊತ್ತೇ?'

'ಹುಂ, ಗೊತ್ತು'

'ಯಾಕೆ? ಹೇಳು'

'ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಿಮಗಿಷ್ಟ ಅದರಿಂದ...'

'ಹೂಂ, ಗೊತ್ತಾಯಿತಲ್ಲವೇ? ನೀನೂ ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ತಿಳಿಯತೇ?'

'ಹುಂ'

ಅವಳು ಸುಮ್ಮನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಾರಿಡಾರ್ ಮೂಲಕ, ಒಂದೊಂದು ಕೋಣೆಯ ಮೂಲಕ, ಅಡಿಗೆ ಕೋಣೆಯ ಮೂಲಕ, ಅವಳ ನೋಟ ಪಾದು ಈಗ ಕಟ್ಟಡದ ಹೊರಗಿದ್ದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಮೇಲೆ ನೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಬಿಸಿಲು ಅಲೆ ಅಲೆಯಾಗಿ ಹೊಡೆಯುವ ಬಯಲುಗಳತ್ತ, ಅನಂತರ ಅದರಿಂದಾಚೆಗೆ, ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಪ್ರದೇಶಗಳತ್ತ, ಒಬ್ಬ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿಯ ಪಾದಗಳು ಈಗ ನಡೆದು ಬರಲಿರುವ ಹಾದಿಗಳತ್ತ, ಹತ್ತಲಿಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಬೇಲಿಯ ಬಳಿ ಬಯಲುಗಳು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಸ್ಥಳದತ್ತ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅನಂತರ ಅದರಿಂದಾಚೆಗೆ, ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಪ್ರದೇಶಗಳತ್ತ, ಒಬ್ಬ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿಯ ಪಾದಗಳು ಈಗ ನಡೆದು ಬರಲಿರುವ ಹಾದಿಗಳತ್ತ, ಹತ್ತಲಿಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಬೇಲಿಯ ಬಳಿ ಬಯಲುಗಳು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಸ್ಥಳದತ್ತ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ನಿಲ್ಲಲು ಅವಳಿಗೆ ಮೋಹವುಂಟಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವು ಅವಳಿಗೆ ನಿರ್ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೇಖಲೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ತಂಬ್ರಾನ್ ಹೇಳಿಲ್ಲವು.

'ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ಕೊಳಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಹೊರಗೆಲ್ಲೂ ಹೋಗಬಾರದು. ಅಂಗಳಕ್ಕೂ ಸಹ ಹೋಗಬಾರದು. ಹಾಗೆಯೇ ತಾಮಿ ಏನಾದರೂ ಬಂದರೆ ಅವನನ್ನು ನೀನು ನೋಡಬಾರದು'.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ನಂತರ ತಾಮಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಈ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಂತಿದ್ದ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಅವಳು ಕಂಡಿರುವುದುಂಟು. ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳದಿರುವ ಅವಳು ಎಷ್ಟೋ ಶ್ರಮವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ನೆಲ ಅಗೆಯುತ್ತಾ ಅಗೆಯುತ್ತಾ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾಮಿಯು ಹಾರಿಯನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಮಹಡಿಯ ಕಡೆ ನೋಡುವನು. ಮಹಡಿಯ ಯಾವುದಾದರೂ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ತಟ್ಟನೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ತಂಬಾನ್‌ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅಷ್ಟು ಹೆದರಿಕೆಯಿತ್ತು. ಹೆದರಿಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಏನೆಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಒಂದು ಮನೋವಿಕಾರವೂ ಇತ್ತು. ಅವಳು ತಂಬಾನ್‌ನ ಬಗೆಗಿನ ಎಷ್ಟೋ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಯಾರ್ಯಾರ ಬಾಯಿಂದಲೋ ಕೇಳಿದ್ದಳು. ಅವೆಲ್ಲಾ ಬಹು ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೇ ಇದ್ದವು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆತನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಬಹಳ ಭಯ. ಆದರೆ ಅವಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆತನ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳೇ ಬೇರೆ ಇದ್ದವು. ಅವಳಿಗೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಂದಿಗಾದರೂ ತಾಮಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಬಡ್ಡಿಯ ಸಮೇತ ತಂದುಕೊಡುವನೆಂದೂ, ತಾನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬರುವುದೆಂದೂ ನೆನಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಅವಳಿಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಯಾಸವೆನಿಸಿತು.

ಆಗ ತಂಬಾನ್ ಹೇಳಿದ್ದೂ ಅವಳಿಗೆ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂತು. 'ನಿನ್ನನ್ನು ಹಾಗೆ ಅವನ ಜೊತೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ನಿನಗನ್ನಿಸುತ್ತೆಯೇ?' ಅದನ್ನು ಯಾವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ತಂಬಾನ್ ಹೇಳಿದ್ದೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದಾಗಿರಬಹುದೇ? ಅಥವಾ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟರೆ ತನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆಯೇ? ಹಾಗಾಗಬಾರದೆಂದು ಅವಳನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ತಟ್ಟನೆ ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳ ಮುದ್ದು ಮುಖ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ತನ್ನ ಯೋಚನೆಗೆ ತನಗೇ ಬೇಜಾರಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕಣಾರನ್ ಅಡಿಗೆ ಕೋಣೆಯ ಬಳಿ ಬಂದು ನಿಂತು ಅವಳನ್ನು ಕರೆದು ಒಂದು ಪೊಟ್ಟಣವನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ. ಅವಳು ಆ ಪೊಟ್ಟಣವನ್ನು ತೆರೆದಳು.

ಬಲು ಅಂದವಾದ ಎರಡು ಅಂಗಳದ್ದವು ಅದರಲ್ಲಿ. ನೀಲಿಯ ಬಣ್ಣದ ಮೇಲೆ ಕೆಂಪು ಹೂಗಳು, ಹಳದಿಯ ಬಣ್ಣದ ಮೇಲೆ ಹಸಿರು ಚಿತ್ರಗಳು ಇದ್ದ ಅಂಗಳಗಳು. ಎರಡು ಕಾಚಗಳೂ ಅದರೊಂದಿಗಿದ್ದವು. ಅವಳಿಗೆ ಇವನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಎಷ್ಟು ಮುದ್ದಾಗಿರುತ್ತಾಳೋ ಏನೋ ಅವಳಿಗೆ ಇದುವರೆಗೂ ಇಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂಗಳವನ್ನು ಹಾಕಿಲ್ಲ.

ತಾಮಿ ಮಗಳನ್ನು ಉತ್ತರದ ಬದಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಾಗ ಮಾಧವಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವಳನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದಳು. ಅಡಿಗೆ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಭಕ್ಷಣಗಳಿದ್ದ ಕೋಣೆಗೆ ಮಾಧವಿಯು ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮಗುವನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುವಂತಾಯಿತು. ಅವಳ ಮುಖದ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಸಹ ತಾನು ಮರೆಯತೊಡಗಿದ ನೆಂಬರು ಅವಳಿಗೆ ಸಂಕಟಕರವಾದ ವಿಷಯವೆನಿಸಿತು. ಸುಲು ಅಮ್ಮನನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಆದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಏನೂ ಅರ್ಥವಾದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದಳು. ಯಾರನ್ನೋ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವಂತಿತ್ತು ಅವಳ ನೋಟ.

'ಏನೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಾ' ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದು ಕುಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅತ್ತಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಳು. ತನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಹೆಂಗ್ಳಾರೊಂದು ಕೇಳುವಂತೆ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದಳು ಸುಲು. ಆ ಹೆಂಗ್ಳಿನ ಬಳಿ ಕಾಯಿಸಿದ ಎಣ್ಣೆಯ ಹಾಗೂ ಸೋಪಿನ ವಾಸನೆ ಇತ್ತು. ಅವಳುಬಿದ್ದ ಮುಂಡು, ಬೆನ್ನು ಬಲು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದವು. ಇಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೂ ಅವಳು ಇದುವರೆಗೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ.

ಒಳಗಿಂದ ತಂಬಾಟ್ಟಿ ಬಂದು ಅವಳ ಮುಂದೆ ನಿಂತಳು. 'ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮಗಳು ಬಂದಳೇ' ಅಕೆ ಕೇಳಿದಳು. ಸುಲು ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಳು. ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಿತ್ತು. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಪ್ಲೇಟನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಫಲಹಾರಗಳನ್ನು ಬಹು ಆಸೆಯಿಂದ ತಿನ್ನುವಾಗಲೂ ಸುಲು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. 'ಇವರಲ್ಲಾ ಯಾರು?' ತಿಂಡಿ ತಿರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅವಳಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಟ್ಟಿ ಸುವಾಸನೆ ಇರುವ ಸೋಪಿನಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿದಳು. ಸ್ನಾನವಾದ ನಂತರ ಸುಲು ತಾನು ಬಿಟ್ಟ ಹಾಕಿದ್ದ ಅಂಗಿಯನ್ನೇ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋದಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹೇಳಿದಳು. 'ಮಗಳೇ ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಹೊಸ ಅಂಗಿ ತರಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ'. ಸುಲುವಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಹೊಸ ಅಂಗಿ ಸಿಕ್ಕಿತೆಂದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಅಮ್ಮ ತರಿಸಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಳೆಂಬ ವಿಷಯ ಅವಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಅವಳನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅವಳಿಗೆ ಹೊಸ ಅಂಗಿ ಹಾಕಿದಾಗ ಸುಲು ಸುತ್ತಲೂ ಯಾರನ್ನೋ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಏನು ಕೇಳಲೂ ಅವಳಿಗೆ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಮುಂಡಿಯಾನ್ ಗದ್ದೆಗಳ ಮೇಲೆ ನೆರಳು ಉದ್ದವಾಗತೊಡಗಿತು. ಅದರ ಆಚೆ ಕಡೆ ಕಾರಗುಡ್ಡದ ಬದಿಯಲ್ಲಿನ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಹೊರಬರುತ್ತಿದ್ದ ಭತ್ತ ಕುಟ್ಟುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಗದ್ದೆಯ ಬದಿಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯವಾಗತೊಡಗಿದರು. ಬಯಲುಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂಟೊಂಟಿಯಾಗಿರುವ ಗುಡಿಸಲುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೇ ದೀಪ ಕಾಣತೊಡಗಿತು. ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಗುಡಿಸಿ ಕುಳಿತು ಮಾಡಿ ಹಾಕಿದ ಕಸಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಹೊತ್ತಿಸಿ ಗಂಜಿ ಕಾಯಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ವಾಸಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಗಳಿಗಾಗಿ ತಾಮಿ ಕಾದು ನಿಂತಿದ್ದನು. ಸುಲುವಿಗಾಗಿ ತಂಬಾನ್ ಎರಡು ಅಂಗಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಕಣಾರನ್ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನು. 'ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಅದೃಷ್ಟ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ'. ಕಣಾರನ್ ಹೇಳಿದ್ದನು. 'ಇನ್ನು ನೀನು ಈಗ ಸುಗುತ್ತಿರುವ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹಾಕಲು ನೋಡಬೇಡ. ಅವಳು ಹೋದ ದಾರಿಗೇ ನಿನ್ನ ಮಗಳೂ ಹೋಗಲಿ. ಒಬ್ಬರ ಆಶ್ರಯ ಅವಳಿಗೂ ಸಿಗಲಿ'.

ತಂಬಾನ್‌ನ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆತನ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿ ಮಲಗಿರುವ ಅವಳು ತಾನು ನಡೆದು ಬಂದ ಹಾದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇನು ಎಂಬ ಅರಿವು ಇಲ್ಲವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ತನ್ನ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ತನಗಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದ ಗಂಜನ್ನು ಮಗಳನ್ನು ನೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಳು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಕೂರುವಳು. ಇದಲ್ಲದೇ ಅರ್ಥವಾದರೂ ಏನು?

ತಾಮಿ ಕಣಾರನೊಂದಿಗೆ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಹೇಳುವುದಾದರೂ ಏನನ್ನು? ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಬಡ್ಡಿಯ ಸಮೇತ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಕೊಡಲು ತನಗೆ ಎಂದಾದರೂ ಸಾಧ್ಯವೇ? ಎಂದಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ತನ್ನ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಗದ್ದೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿರುವ ಭತ್ತ ಕುಟ್ಟುವ ಹೆಂಗಸರ ನಡುವೆ ತಾಮಿ ತನ್ನ ಮಗಳು ಸುಲುವನ್ನು ಕಂಡನು. ಅವಳು ಜೋರಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಾಲು ಹಾದಿಯಿಂದ ಮಗಳು ಹತ್ತಿರ ಬಂದಾಗ ತಾಮಿ ಅವಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು. ಜೊತೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಂಗಸರು ಅವಳ ಅಂಗಿಗಳನ್ನೆ ಚೀಲವನ್ನು ಅವನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. 'ನಿನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಅಂಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ' ಅವರು ಬೇಗ ಬೇಗ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದರು.

ಅವರು ಅತಿ ಆಸೆಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಾಡಿದನು.

'ಅಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿದೆಯಾ?' ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

'ಅಮ್ಮನನ್ನೇ?' ಅವಳು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು. 'ನಾನು ಅಮ್ಮನನ್ನೇ ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ?'

'ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರ್ಯಾರಿದ್ದರು ಮಗೂ?'

'ಓ ಅದೇ, ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಬೆಳ್ಳಗಿದ್ದ ತಂಬಾಟ್ಟಿ ಇದ್ದರು. ಒಬ್ಬರು ಕಪ್ಪಿಗಿದ್ದ ತಂಬಾಟ್ಟಿ ಇದ್ದರು'. ಅವಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಮುಂದುವರಿಸಿದಳು. 'ಆ ಕಪ್ಪು ತಂಬಾಟ್ಟಿಯೇ ನನಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಈ ಅಂಗಿ ಹಾಕಿದ್ದು, ಆ ಕಪ್ಪು ತಂಬಾಟ್ಟಿ ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯದು ಗೊತ್ತಾ ಅಪ್ಪಾ!'

'ಅದು... ಅವಳು ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮ ಅಲ್ಲವೇ ಮಗೂ?'

'ಅಲ್ಲ ಅಪ್ಪ, ಅದು ಅಲ್ಲಿಯ ತಂಬಾಟ್ಟಿ, ಕಪ್ಪು ತಂಬಾಟ್ಟಿ' ಅವಳು ತಟ್ಟನೆ ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಳು. ಅವಳು ಏನನ್ನೋ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಾಮಿ ಬುಡ್ಡಿ ದೀಪವನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿದನು. ಅದರ ಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಮೆಯೊಂದಿಗಿದ್ದ ಆ ಪುಟ್ಟ ಮುಖವನ್ನು ಅವನು ನೋಡಿದನು. ಅವಳು ಅಗಲೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಯಾರು ಆ ಕಪ್ಪು ತಂಬಾಟ್ಟಿ? ಅವಳೇಕೆ ತನ್ನನ್ನು ಅಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಂಡಳು? ಅಂಗಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಯೋಚನೆ ಹೆಚ್ಚೋಲ್ಲ ಪರಿಯೋಲ್ಲವೆಂದು ಮನದಟ್ಟಾದಾಗ ಅವಳು ಕೇಳಿದಳು.

'ಅಪ್ಪಾ...'
'ಏನು ಮಗೂ?'
'ನನ್ನ ಅಮ್ಮ ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತಾಳೆ?'

★ ತಂಬಾಟ್ಟಿ (ತಂಬುಬಾಟ್ಟಿ) = ಯಜಮಾನಿ
ತಂಬಾನ್ (ತಂಬುರಾನ್) = ಯಜಮಾನ